

תורת המעגלים - פיצויים לנפגעי העבירה הפלילית (מלבד הקורבן הישיר)¹

סולימאן עאמר, עו"ד²

1. מבוא

כי הפיצוי לאוניברסיטת חיפה יועבר אליה באמצעות המתלוננות, שכן על-פי קביעת בית המשפט, סעיף 77 לחוק העונשין מזכה בפיצוי "אדם שנפגע" והאוניברסיטה איננה נופלת לאותה הגדרה. רכיב העונש שברצוני להתייחס אליו במאמרי זה הינו פסיקת הפיצוי, ובעיקר הפיצוי שנפסק לאשת הנאשם ולאוניברסיטת חיפה מכוח סעיף 77 לחוק העונשין.

בית המשפט קבע כי ניתן למקם את הנפגעים מביצוע עבירה פלילית באמצעות מעגלים: **"כאשר במרכזם נמצאים העבירה ומבצעה - במעגל הקרוב ביותר אליה נמצאות המתלוננות, שהן הנפגעות הישירות ממעשה העבירה. במעגל השני נמצאים בת זוגו של הנאשם וילדיה, ובמעגל השלישי נמצאות המשפחות. החברה נמצאת בכל אחד מהמעגלים הנ"ל, שהרי כל מעשה עבירה פוגע בחברה ובאינטרס הציבורי"**.

לדעתי, פסק הדין חניפס ככל שהוא נוגע לרכיב הפיצוי לאשת הנאשם ולאוניברסיטת חיפה- לוקה הן בפגמים פרוצדוראליים והן בפגמים מהותיים. במאמר זה אנסה לעמוד על פגמים אלה. סעיף 77 לחוק העונשין הספיק כבר לעורר שאלות משפטיות מהותיות וכבודות משקל וטרם גובשה דעה אחידה בפסיקה, בשאלה עקרונית העולה מהסעיף- האם מדובר בהוראת חוק אזרחית או בהוראת חוק פלילית⁴. נכון להיום, הדעה הרווחת וההלכה המחייבת הינה, כי המדובר בהוראת חוק בעלת מאפיינים אזרחיים מובהקים אשר השתרבבה לתוככי המשפט הפלילי על מנת לזכות את קורבן העבירה הישיר בפיצוי⁵.

2. הרציונאליים העומדים בבסיס פיצוי הקורבן הישיר אינם מתקיימים בעניינו של הקורבן העקיף

כאמור לעיל, לפי ההלכה הפסוקה מטרת הוראת הפיצוי מכוח סעיף 77 לחוק העונשין איננה עונשית טהורה ומטרתה הינה פיצוי על נזק שנגרם, אם כי קיימים בה סממנים פליליים, והכל בשים לב לאופייה ולמהותה של אותה הוראה מיוחדת. בכל הנוגע לקורבן הישיר של העבירה, הפיצוי במסגרת ההליך הפלילי מטרתו, בין היתר, פיצוי מהיר ומיידי והוא מהווה כלי יעיל לשם התחלת שיקומו של הקורבן הישיר (זאת לצד מטרות נוספות

פסק הדין חניפס, אשר ניתן על-ידי כב' השופט זאיד פלאח מבית משפט השלום בחיפה, דן במקרה שבו כתב האישום ייחס לנאשם שני אישומים כמפורט להלן:

באישום הראשון נטען, כי הנאשם עצר את רכבו ליד הטרמפיאדה הסמוכה לאוניברסיטת חיפה והציע למתלוננת טרמפ למקום מגוריה בעוספיא. במהלך הנסיעה סטה הנאשם ממסלול הנסיעה המתוכנן, נכנס לכביש פנימי ושם נגע למתלוננת בחזה ונשק לצווארה בעוד שזו מנסה להימלט מהרכב. לאחר מאבק בינה לבינו, קפצה המתלוננת מהרכב ובמלטה מהמקום. בגין האמור ייחסה המאשימה לנאשם עבירות של מעשה מגונה תוך שימוש בכוח עבירה בניגוד לסעיף 348(ג) לחוק העונשין³ וכליאת שווא עבירה בניגוד לסעיף 377 לחוק העונשין.

באישום השני נטען, כי במועד אחר ובאותו המקום המצויין לעיל, עצר הנאשם למתלוננת אחרת והציע לה טרמפ לדליית אל-כרמל, מקום מגוריה. משגילתה המתלוננת באישום זה כי המדובר באדם שאינו מוכר לה כפי שסברה בהתחלה, ביקשה לרדת מהרכב. משסרב הנאשם היא אחזה בטלפון הנייד שהיה ברשותה, אז אחז הנאשם בידה, סטה ממסלול הנסיעה המתוכנן ונכנס לחורשה סמוכה, שם ניסה לנשקה. נטען, כי לאחר שאותה מתלוננת החלה לצעוק ולהיאבק בנאשם הלה עצר את רכבו, היא ירדה והסתלקה מהמקום. בגין אישום זה ייחסה המאשימה לנאשם עבירות של תקיפה, עבירה בניגוד לסעיף 379 לחוק העונשין, ניסיון למעשה מגונה בכוח, עבירה בניגוד לסעיף 348(ג) + 25 לחוק העונשין וכליאת שווא, עבירה בניגוד לסעיף 377 לחוק העונשין.

לאחר שמיעת כל הראיות והגשת הסיכומים בתיק חזר הנאשם מכפירתו והורשע על סמך הודאתו במסגרת הסדר טיעון, לפיו סוכם על רכיב המאסר בפועל תוך הותרת רכיב המאסר המותנה והפיצוי למתלוננות לשיקול דעתו של בית המשפט. בית המשפט הרשיע את הנאשם בעבירות שיוחסו לו והטיל עליו, בין היתר, עונש מאסר בפועל בן 4 שנים, פיצוי למתלוננות בסך 50,000 ש"ח לכל אחת; פיצוי לאשת הנאשם בסך 30,000 ש"ח ופיצוי לאוניברסיטת חיפה בסך 50,000 ש"ח שיועבר לידיה באמצעות המתלוננות, בין היתר, לשם שיפור מערך הטרמפיאדה ושיפור מערך האבטחה מסביבה. עוד נקבע,

1 בעקבות: ת"פ 3456/06 (שלום חיפה) מדינת ישראל ב' חניפס (ניתן ביום 11.9.07) (להלן: "פסק דין חניפס").
2 עוזר משפטי בבית המשפט המחוזי בחיפה אצל כב' השופט רון שפירא. תודה מיוחדת נתונה לכב' השופט רון שפירא על הערותיו, עידודו ותמיכתו שבלעדיהם מאמר זה לא היה רואה אור. כמו כן, תודתי נתונה לכב' השופט כמאל סעב ולעוה"ד אילנית הלל ועלאא איוב על שהואילו לקרוא את טיוטת המאמר ולהעיר את הערותיהם שסייעו בידי להשלים את כתיבת המאמר. למען הסר ספק, הכתוב במאמר הינו על דעת הכותב ואחריותו הבלעדית.
3 חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
4 רע"פ 2976/01 אסף ב' מדינת ישראל פ"ד נו(3) 418, (2002), (להלן: "פרשת אסף").
5 רע"פ 9727/05 פלוני ב' מדינת ישראל (ניתן ביום 8.8.07).

של שילובו בהליך הפלילי; חיסכון מפגש נוסף בינו לבין הנאשם; העלאת מעמדו במסגרת ההליך הפלילי ועוד). חרף העובדה, כי בית המשפט במקרה דנן הכיר ברצינותו הזוה, יש בפיצוי שקבע כדי לחזק את הרושם, שמלווה את הקורא לאורך כל קריאת פסק הדין חניפס, כי לנגד עיני בית המשפט עמדה מטרה אחת ויחידה והיא - הענשת הנאשם, תוך התעלמות, כמעט מוחלטת, משאר מטרותיו של הפיצוי הפלילי, אף כי לכאורה פסק הדין דן במטרות נוספות. לא ברור, איזה נזק מיידי יש לתקן אצל אשת הנאשם והאוניברסיטה שאיננו סובל דיחוי?

יודגש כי אין חולק, שזכותו של קורבן העבירה, בין אם הוא נפגע ישיר או נפגע עקיף, לקבל פיצוי בגין הפגיעה והנזק שנגרמו לו. ברם, ראוי כי נפגעי העבירה שאינם הקורבן הישיר, ימצו את זכותם בדרך של תביעה אזרחית ולא במסגרת פסק הדין הפלילי שעיקרו דן בהוכחת אשמתו של הנאשם.⁶ זאת מבלי לגרוע מיתרונותיו של סעיף 77 לחוק העונשין ומהצורך להגביר את השימוש בו בכל הנוגע לקורבן הישיר של העבירה. ככלל, מטרות הסעיף מתקיימות בנוגע לקורבן הישיר של העבירה ופחות בנוגע לנפגעים העקיפים. ככל שמדובר בקורבן עבירה רחוק יותר, משקלו של ההקשר הפלילי קטן במידת הריחוק, ומשכך, ככל שעסקינן בעניינו של קורבן עבירה עקיף, ככלל, יש להימנע מפיצוי במסגרת ההליך הפלילי. בדרך זו תישמרנה זכויותיו של הנאשם, מטרה נשגבת של ההליך הפלילי, ותינתן לו הזכות להתגונן כראוי בהקשר לחיובו הנדיקי.

3. הרחבת המונח "נפגע עבירה"

עיקר הזכויות שהוענקו לקורבן העבירה הישיר בחוק זכויות נפגעי עבירה,⁷ הן זכויות דיוביות כגון קבלת מידע על ההליך הפלילי; השמעת עמדתו בפני הפרקליטות לפני חתימה על הסדר טיעון עם הנאשם וכו'. בתי המשפט הדגישו, כי הזכויות המוענקות לקורבן הישיר של העבירה אינן מעניקות לו זכות הצבעה וזכות של הטלת וטו. כך למשל קורבן העבירה הישיר מציג את עמדתו בפני התביעה בכל הנוגע לחתימת הסדר הטיעון עם הנאשם, אך שיקול הדעת נותר בידי התביעה.⁸ המחוקק, לא רק שהגביל וצמצם את הזכויות המוענקות לנפגעי העבירה, במסגרת ההליך הפלילי, אלא גם תחם זכויות אלה אך ורק לקורבן הישיר, וכך מוגדר המונח "נפגע עבירה" בחוק זכויות נפגעי עבירה: **"מי שנפגע במישרין מעבירה, וכן בן משפחתו של מי שהעבירה גרמה למותו, למעט החשוד, הנאשם או הנידון"**.⁹

זאת ועוד, הרחבת המונח "נפגע עבירה" עלולה להיות בעייתית מבחינת התביעה בכמה מישורים: הרחבת מעגל נפגעי העבירה מעבר לקורבן הישיר משמעותה הענקת זכויות לנפגעים אלה בניגוד לעמדת המחוקק, דבר העלול להטיל חובות נוספים על כתפי התביעה כגון אלה המוטלים עליה לגבי קורבן העבירה הישיר. בנוסף, הרחבת המונח מהווה פגיעה נוספת במעמדה של התביעה, מעבר לזו שהייתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, כמי שאמונה

על ניהול ההליך הפלילי באופן בלעדי. בפסק הדין חניפס בית המשפט הרחיב את המונח "נפגע העבירה" ועל פניו מדובר ב"מוצר חדש" בבחינת ייצור יש מאין בניגוד לעמדת המחוקק ולהלכה הפסוקה.

4. היעדר מבחנים ברורים לפיצוי הקורבן העקיף

בפסק הדין חניפס בית המשפט לא קבע מבחנים או קריטריונים אשר בהתקיימותם זוכה נפגע העבירה הפלילית, שאינו הקורבן הישיר, בפיצוי בגין הנזק שנגרם לו במסגרת ההליך הפלילי. במצב האמור, גם אם נלך בגישה "המקלה" עם פסק דינו של בית משפט השלום, כי המדובר בהוראת חוק ובפיצוי ש"הגרעין הקשה" שלו הינו פלילי, דהיינו שהוא מטיל סנקציה עונשית טהורה (למרות שזו לא ההלכה או הדעה הרווחת)¹⁰, הרי עדיין נותרים מספר חסמים שבית המשפט לא דן בהם ולא הסיר אותם.

כך למשל, הדיון בשאלה אם על מנת להעניש את הנאשם ולהרתיע אחרים, ראוי להטיל עליו פיצוי בצורה רחבה כפי שנעשה במקרה דנן; באיזה מעגל ייעצר גבול אחריותו של הנאשם; מהו הקשר הסיבתי הדרוש בין מעשה העבירה לבין הנזק שנגרם, על מנת לפסוק פיצוי לטובת הקורבן שאינו הנפגע הישיר. במקרה דנן, וככל שגישתו של בית המשפט נכונה, מדוע לא לפצות את כל הסטודנטיות או הבחורות שעומדות באותה תחנה מדי יום? מדוע לא להעביר את הפיצוי למשטרת ישראל שתוכל להציב בתחנה שוטר קבוע, במקום הגברת השמירה בתחנה על-ידי האוניברסיטה כפי שנקבע על ידי בית המשפט (ממילא גם במקרה זה לא ברור מה מעמדם והסמכויות המוענקות לשומרי האוניברסיטה על תחנה ציבורית שנמצאת על הכביש הראשי בקרבת האוניברסיטה¹¹).

בדין האזרחי, סוגיית פיצוי צדדים שלישיים בגין ביצוע עוולה אזרחית, מלבד הניזוק הישיר, התעוררה כבר, אך שם בשונה מכאן, נקבעו מבחנים וקריטריונים לשם קבלת פיצוי בגין הנזק, כגון, קירבת הניזוק העקיף לניזוק הישיר; מהות הפגיעה; חומרתה; הקשר הסיבתי בין התאונה לנזק וכו'.¹² במקרה דנן הן אשתו של הנאשם והן אוניברסיטת חיפה זכו לפיצוי, כאשר אשת הנאשם טענה בעלמא (במסגרת עדותה במשפט) כי בעלה בגד בה - והרי ממילא לא מוכרת עילה נזיקית כזו- ואילו אוניברסיטת חיפה לא טענה מאומה. לדעתי, לא זו היא הדרך להעניק פיצוי למי שנפגע באמת ממעשה העבירה.

5. שינוי נטל ההוכחה האזרחי

על-פי "תורת המעגלים" שנקבעה על-ידי בית המשפט, לא רק שהנפגע מביצוע העבירה (בין אם המדובר בקורבן ישיר או בקורבן עקיף) יכול לזכות בפיצוי במסגרת סעיף 77 לחוק העונשין, אלא שיתכן גם כי הוא יזכה לפיצוי ללא הוכחת הנזק שנגרם לו. כך למשל, גם המשטרה שהצטרפה לחקור

6 ע"פ 951/80 קביר נ' מדינת ישראל פ"ד לה(3) 505, (1981).

7 חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 (להלן: "חוק זכויות נפגעי עבירה").

8 ב"צ 5961/07 פלונית נ' פרקליט המדינה, מר ערן שנדר (ניתן ביום 23.9.07).

9 ס' 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

10 ראו דעת המיעוט בפרשת אסף (הערה 4 לעיל) של כב' השופטת מ' נאור.

11 הטרמפיאדה המתוארת בכתב האישום נמצאת על הכביש הראשי המוביל מאוניברסיטת חיפה לעיר הכרמל (המשך דרך אבא חושי). למיטב ידיעתי, אין המדובר בשטח פרטי של אוניברסיטת חיפה, כך שלשומרי האוניברסיטה אין כל סמכויות מיוחדות, מלבד סמכות העיכוב המוגבלת בתנאים והתנונה לכל אדם, כאמור בסעיף 75 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות

אכיפה- מעצרים), התשכ"ו-1996.

12 ראו לדוגמא: רע"א 444/87 אלסוחה נ' עיזבון המנוח דוד דהאן ז"ל פ"ד מד(3) 397, (1990).

7. ספק בדבר כיבוד הסדר הטיעון

בית המשפט ציין בפסק הדין חניפס כי הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו סוכם על עונש המאסר בפועל ו: "[...] מאסר מותנה ופיצוי למתלוננות בהתאם לשיקול דעת בית המשפט".

הנה כי כן, הסדר הטיעון עצמו תחם את הפיצוי אך ורק למתלוננות (כך לפחות עולה מפסק הדין של בית המשפט). הלכה היא, כי בית המשפט ככלל לא יטה להתערב בהסדרי הטיעון כל עוד לא נפל בהם פגם או פסול משמעותי בשיקולי התביעה¹⁷. במקרה דנן, אמנם הדברים לא נאמרו בריש גלי אך למעשה, בית המשפט לא כיבד את הסדר הטיעון. מכאן גם, לדעתי, היה על בית המשפט לנמק מדוע החליט לחרוג מאותו הסדר טיעון ומה הם אותם פגמים משמעותיים שנפלו בו.

זאת ועוד, גם אם הפיצוי לא היה מתוחם כאמור, סביר להניח כי הצדדים לא העלו על דעתם, כי בית המשפט יקבע פיצויים לצדדים שלישיים רחוקים ומרוחקים שאינם הקורבן הישיר כפי שנקבע במקרה דנן, שספק רב אם יש ביכולתם של אותם צדדים שלישיים לעמוד בנטל ההוכחה האזרחי באם היו מגישים תביעה נזיקית רגילה, עצמאית ונפרדת כפי שהובהר קודם לכן.

זאת ועוד זאת, כאשר בית המשפט מחליט לחייב בפיצוי כה גבוה ישנה, לדעתי, חריגה ממידת הענישה הסבירה. בנסיבות אלה, גובה הפיצוי כשלעצמו מעלה ספק לגבי כיבוד הסדר הטיעון על ידי בית המשפט. אינני מכיר את כלל נסיבותיו של המקרה, מלבד מה שתואר בפסק הדין, אך לכאורה במקרים חמורים יותר הוטלו פיצויים נמוכים יותר. כך למשל, באחד המקרים שבהם יוחס לנאשם עבירות של מעשים מגונים ומעשי אונס רבים הפיצוי שהוטל על הנאשם היה בסך 30,000 ש"ח. ערעור הנאשם לבית המשפט העליון נדחה¹⁸.

בשולי הדברים אציין, כי באשר לקביעת בית המשפט שאין ביכולתו לקבוע פיצוי ישיר לאוניברסיטת חיפה, שכן הסעיף דן בפיצוי ל"אדם שניזוק", הרי נראה כי קביעה זו בטעות יסודה, שכן על-פי פקודת הפרשנות¹⁹ המונח "אדם" מוגדר "לרבות תאגיד" וכפי שניתן להאשים אדם בהסגת גבולה של האוניברסיטה ולקבוע פיצוי לאוניברסיטה כמי שניזוקה מביצוע העבירה, הרי שאין מניעה- ברמה העקרונית - לקבוע פיצוי ישירות לאוניברסיטה מבלי לעשות שימוש בדוקטרינה התמוהה משהו שנקבעה על-ידי בית המשפט.

8. סוף דבר

הוראת סעיף 77 לחוק העונשין מעוררת שאלות כבדות משקל הראויות לדיון מעמיק תוך ניתוח ההיבטים העולים ממנה. יש לברך על השימוש בהוראת הסעיף לגבי פיצוי הקורבן הישיר של העבירה, שכן לא תמיד קורבן זה שש לנהל הליך אזרחי מסורבל וממושך עם אדם שפגע בו, לא כל שכן כאשר מדובר בקורבן עבירת מין. יחד עם זאת, בכל הנוגע לצדדים שלישיים, מלבד הקורבן הישיר, ראוי כי צדדים אלה, ככלל, ימצו את זכותם דרך הגשת תביעת נזיקית עצמאית ונפרדת. כך נכון יותר. כך ראוי יותר.

את המקרה יכולה היתה לקבל פיצוי כללי בגין הפגיעה בעבודתה הסדירה; הפרקליטות יכולה היתה לקבל פיצוי כללי על הפגיעה בה; קו המוביות יכול היה לקבל פיצוי כללי היות ויתכן כי סטודנטיות יחששו לעמוד בטרמפיאדה; ילדיו של הנאשם יתכן והיו זוכים לפיצוי כללי בגין הנזק שנגרם להם; הוריו של הנאשם ומכריו וכך הלאה.

יוצא איפוא, כי בית המשפט ייתר, או לכל הפחות, הפחית בצורה משמעותית את נטל ההוכחה בדיון האזרחי והדרוש לשם קבלת פיצוי, והחמור מכך הוא, כי בית המשפט לא קבע מבחנים היכן מסתיים מעגל הזכאים לפיצוי והרחיבו בצורה סתמית ולא מבוקרת.

6. פגיעה בזכות הטיעון וסרבול ההליך הפלילי

זכות הטיעון בפני הרשות הוכרה במשפט הישראלי כזכות יסוד. אף במקרים שדבריו של בעל הדין או הנפגע לא ישנו מההתוצאה, שומה על בית המשפט לתת לו את הבמה לומר את דבריו²³. במקרה דנן סבורני, כי זכות הטיעון הן זו של הנאשם והן זו של הנפגע העקיף נפגעו במסגרת פסק הדין חניפס. בטרם יפסק פיצוי לצדדים שלישיים, לפחות לאלה שאינם הקורבן הישיר של העבירה, ראוי כי בית המשפט יזהיר את הנאשם בדבר כוונתו לעשות כן, על מנת שהלה יתגונן כראוי. לדעתי, במקרה דא, ומאחר שמדובר במהלך לא שגרתי, הייתה חובה מוגברת להזהיר את הנאשם. ניתן להקיש חובה זו מסוגיות אחרות בדיון הפלילי. כך למשל, שעה שבית מבקש להרשיע את הנאשם בעבירה אחרת מזו המופיעה בכתב האישום, מחוייב הוא לתת לו זכות נאותה להתגונן חזק על מנת לא לפגוע בהגנתו של הנאשם ולא לגרום לו לעיוות דין²⁴.

כמו כן ראוי, כי הנפגע שאינו קורבן העבירה הישיר שלטובתו אמור להיפסק הפיצוי יצורף כצד להליך ולא ייווצר מצב שהוא יקבל פיצוי "מתת שמים" שנפלה עליו. אין להניח חזקה, כי צד שנפסק לו פיצוי לעולם לא יסרב לקבלו. אני מציין דברים אלה, זאת מבלי לשנות ולפגוע מעמדתי העקרונית, שככלל אין לפצות נפגע העבירה העקיף במסגרת ההליך הפלילי.

יש לזכור, כי הדינים החלים על פיצוי במסגרת הליך פלילי שונים מהדינים החלים על פיצוי בתביעה אזרחית. כך למשל, פיצוי במסגרת הליך פלילי דינו כדין קנס, הנגבה על-ידי האגף לגביית קנסות ואילו פיצוי במסגרת הליך אזרחי נגבה דרך ההוצאה לפועל²⁵.

במצב האמור, אם הנאשם היה חפץ לערער על חיובו לטובת מי מאלה שלטובתם נפסק הפיצוי (המתלוננות, אשת הנאשם ואוניברסיטת חיפה) הוא היה חייב לצרפן כצד לערעור שהיה מגיש, שכן אחרת הערעור היה נדחה על הסף²⁶.

למעשה, גישתו של בית המשפט יוצרת הלכה חדשה ויהא זה נכון וראוי לבחון את הדברים בצורה יסודית ומעמיקה ולא על רגל אחת. עינינו הרואות, גישתו של בית המשפט, ככל שהוא מחליט להתעמק יותר בפן המיקי של ביצוע העבירה הפלילית, עלולה לסרב את ההליך הפלילי שלא לצורך הכרחי או יעיל, ולגלוש לתחומים אחרים ורחבים יותר.

13 ראו למשל: בג"צ 4112/90 האגודה לזכויות האזרח נ' אלף פיקוד הדרום פד מד(4) 626, (1990). בפסק דין זה נקבע, כי גם אם הדבר ברור והטענות שיטענו לא ישנו מההתוצאה צריך ותינתן לבעלי הדין זכות טיעון בפני בית המשפט בטרם זה יתן את פסק דינו.

14 סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; ראו גם למשל: ע"פ 807/99 מדינת ישראל נ' עזיזיאן פ"ד (5) 747, (1999). פרשת אסף.

15 ע"פ 5225/03 חבאס נ' מדינת ישראל פ"ד נח(2) 25, (2003).

16 ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל פד נז(1) 577, (2002).

17 ע"פ 7833/05 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 15.5.07); ישנם גם מקרים אחרים, חמורים יותר שהפיצויים בהם לא הגיעו לסכומים כאלה. 19 פקודת הפרשנות, התשי"ד-1954.

